

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL S. J. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. gruodžio 14 d. Nr. 242-513

Vilnius

Lietuvos bankas gavo S. J. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) dėl draudiko atsisakymo sudaryti draudimo sutartį pagrįstumo.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas 2016 m. spalio 17 d. kreipėsi į Lietuvos banką, nurodydamas, kad su draudiku kilo ginčas dėl draudiko atsisakymo sudaryti ligos ir nedarbo apsaugos sutartį. Pareiškėjas nurodė, kad 2016 m. rugsėjo 15 d. kalbėjo telefonu su draudiko darbuotoja ir aptarė visas draudimo nuo ligos ir nedarbo sąlygas ir išreiškė sutikimą sudaryti minėtą draudimo sutartį. Pareiškėjas pažymėjo, kad darbuotoja telefonu patvirtino, kad informacija apie draudimo liudijimą artimiausiu metu bus suvesta į banko sistemą, o originalas bus išsiųstas per 7 dienas, tačiau po kelių valandų darbuotoja pranešė, kad bankas negali pateikti pasiūlymo sudaryti draudimo sutartį, nors pareiškėjas telefonu buvo sutikęs su mokėtina draudimo įmoka. Pareiškėjas teigia, kad su draudiku buvo sutarta, kad draudimo liudijimas išgalios kitą dieną ir originalą pareiškėjas gaus paštu. Pareiškėjas kelia reikalavimą draudikui pateikti draudimo liudijimą, kuris turėjo įsigalioti nuo 2016 m. rugsėjo 16 d.

Draudikas Lietuvos bankui pateikė atsiliepimą dėl pareiškėjo kreipimesi dėstomų aplinkybių ir reikalavimo sudaryti draudimo sutartį ir išduoti draudimo liudijimą. Draudikas atsisakė tenkinti pareiškėjo reikalavimą, vadovaudamasis tuo, kad draudimo sutartis yra civilinė sutartis, kurios sudarymą reglamentuoja civilinės teisės aktai, principai ir normos. Draudikas nurodė, kad vienas pamatinių civilinės teisės principų yra sutarties laisvės principas, išdėstytas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnyje. Minėto straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas“, o šio straipsnio 2 dalyje imperatyviai nurodoma, kad „draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas išipareigojimas sudaryti sutartį.“ Draudikas pažymi, kad civilinių teisinių santykių subjektai (tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys) patys sprendžia, ar jiems sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, o nusprendę sudaryti – patys renkasi su kuo. Draudikas atkreipia dėmesį, kad sutartis yra dviejų asmenų valios išraiškos forma, jų suderinta valia, todėl būtinas sutarties elementas yra savanoriškumas, nesuderintas su prievarta, kuri reikštų valios trūkumą ir lemtų sutarties negaliojimą. Draudikas pažymi, kad pareiga sudaryti sutartį gali būti nustatyta įstatymais, tačiau šiuo atveju sudarant savanoriškojo draudimo sutartis tokių apribojimų nėra.

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo teiginiu, kad sutartis buvo sudaryta, nurodo, kad, pagal Civilinio kodekso 6.989 straipsnio 2 dalies nuostatas, „draudimo sutartį patvirtina draudimo liudijimas (polisas)“. Pareigą išduoti draudimo liudijimą, vadovaudamasis „Ligos ir nedarbo apsauga“ draudimo taisyklių Nr. 003 3.2 punktu, turi draudikas, tokiu veiksmu jis patvirtina draudimo sutarties sudarymą, tačiau pareiškėjui draudimo liudijimas niekada nebuvo išrašytas ir išduotas, todėl draudikas telefonu informavo pareiškėją, kad draudimo sutartis nebus sudaroma.

Atremdamas pareiškėjo argumentą dėl telefoninio pokalbio, kurio metu buvo kalbama apie draudimo sutarties sąlygas, draudikas nurodė, kad pareiškėjo nurodytos aplinkybės turi būti traktuojamos kaip derybos, nes, vadovaujantis Civilinio kodekso 6.163 straipsnio 2 dalimi, „šalys turi teisę laisvai pradėti derybas bei derėtis ir neatsako už tai, jog nepasiekiamas šalių susitarimas.“ Draudikas mano, kad dėl minėtų priežasčių telefoninis pokalbis negali būti traktuojamas kaip sutarties sudarymas arba sutikimas sudaryti sutartį, nes jo metu buvo deramasi ir teikiama informacija apie draudimo sutarties, jei tokia būtų sudaroma, sąlygas, paaiškinamos taisyklės ir kt. Jeigu draudikas būtų sutikęs sudaryti draudimo sutartį, būtų išdavęs šią sutartį patvirtinančią draudimo liudijimą. Atsižvelgdamas į atsiliepime išdėstytas aplinkybes, draudikas prašo atmesti pareiškėjo reikalavimą.

K o n s t a t u o j a m a:

Nagrinėjamu atveju ginčas yra kilęs dėl draudiko atsisakymo sudaryti draudimo sutartį ir pateikti draudimo liudijimą, kaip sutarties sudarymo faktą patvirtinančią dokumentą, pagrįstumo. Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Ginčo šalys nesutaria dėl draudimo sutarties sudarymo fakto. Pareiškėjas teigia, kad draudimo sutartis buvo sudaryta ir jam turėtų būti pateiktas draudimo liudijimas. Draudikas nurodo, kad draudimo sutartis nebuvo sudaryta, todėl nėra teisinio pagrindo pateikti draudimo liudijimo arba įpareigoti sudaryti su pareiškėju draudimo sutartį.

Nagrinėjamo ginčo atveju visų pirma pažymėtina tai, kad, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.156 straipsnio 1 dalį, šalys, vadovaudamosi sutarties laisvės principu, gali laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 2 dalimi, „draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį.“ Pažymėtina, kad, pagal Civilinio kodekso 6.988 straipsnio 1 dalies nuostatas, „draudimas gali būti privalomasis ir savanoriškasis.“ Vadinasi, teisės aktai, reglamentuojantys draudimo rūšis ir formas, nustato, kad arba draudimo sutartis gali būti sudaroma savanoriškai abiem sutarties šalims dėl to sutikus ir susitarus, arba teisės aktai gali įpareigoti sudaryti draudimo sutartis ir suteikti draudimo apsaugą. Pažymėtina, kad draudimas „Ligos ir nedarbo apsauga“ nėra teisės aktuose apibrėžtas kaip privalomasis draudimas, todėl draudikui nekyla pareiga bet kokiame atveju sudaryti tokio draudimo sutartį.

Vertinant ginčo byloje pateiktus argumentus, susijusius su draudimo sutarties sudarymo fakto patvirtinimu, pažymėtina, kad svarbu atsižvelgti į tai, kokia yra draudimo sutarties sudarymo tvarka ir jos sudarymo patvirtinimas. Nors Civilinio kodekso 6.990 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „draudimo sutartis sudaroma draudikui akceptuojant draudėjo pasiūlymą (prašymą), pateiktą draudikui, arba draudėjui akceptuojant draudiko pasiūlymą sudaryti sutartį“, tačiau teisės aktų nuostatos turi būti vertinamos sistemiškai ir šio ginčo nagrinėjimo metu turi būti atsižvelgiama į tai, kad „draudimo sutartis turi būti rašytinė“ (Civilinio kodekso 6.989 straipsnio 1 dalis). Draudimo sutarties sudarymo faktą patvirtina draudimo liudijimas (Civilinio kodekso 6.989 straipsnio 2 dalis).

Šio ginčo nagrinėjimo kontekste darytina išvada, kad draudimo liudijimas pareiškėjui nebuvo išduotas, vadinasi, draudimo sutartis nebuvo sudaryta.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad, pagal Civilinio kodekso 6.163 straipsnio 2 dalies nuostatas, šalys turi teisę laisvai pradėti derybas bei derėtis ir neatsako už tai, kad nepasiekiamas šalių susitarimas. Atsižvelgiant į tai ir nesant teisės aktuose įtvirtintos draudiko pareigos sudaryti ligos ir nedarbo apsaugos draudimo sutartį, nėra teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimą, keliamą draudikui, minėtą draudimo sutartį sudaryti ir išduoti draudimo liudijimą. Darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo S. J. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius